

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง “ ศึกษาเปรียบเทียบการแต่งกายในเทศกาลงานบุญของชาวไทยและชาวบาหลิ” มีวัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ เพื่อศึกษาประเพณีเทศกาลงานบุญของชาวไทยและชาวบาหลิ และ เพื่อเปรียบเทียบการแต่งกายในเทศกาลงานบุญของชาวไทยและชาวบาหลิว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 และข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่วิจัยในบทที่ 3 ด้วยตนเอง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ในลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. เทศกาลงานบุญของชาวไทยพุทธและชาวบาหลิฮินดู
2. การแต่งกายในเทศกาลงานบุญของชาวไทยพุทธและชาวบาหลิฮินดู

4.1 เทศกาลงานบุญของชาวไทยพุทธและชาวบาหลิฮินดู

เทศกาลงานบุญที่ชาวไทยพุทธทั่วประเทศร่วมกันจัดให้มีขึ้นเป็นประจำทุกปีเพื่อบำเพ็ญกุศลและเพื่อความรื่นเริงบันเทิงใจ ณ วัดในบวรพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นที่เคารพศรัทธาของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ มีอยู่ด้วยกัน 4 เทศกาลงานบุญ ได้แก่

(1) เทศกาลสงกรานต์ ระหว่างวันที่ 13-15 เมษายนมีกิจกรรมสำคัญเนื่องในเทศกาลสงกรานต์ คือ การทำบุญตักบาตรการทำบุญเลี้ยงพระ การบั้งสุกกุลอัฐิของผู้วายชนม์ การสงฆ์พระพุทธรูป การสงฆ์พระสงฆ์ การรดน้ำผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ การสาดน้ำเพื่อความสนุกสนาน การก่อพระเจดีย์ทราย การปล่อยนกปล่อยปลา และการละเล่นเพื่อการรื่นเริงต่าง ๆ

(2) เทศกาลเข้าพรรษา ตั้งแต่วันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 ถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 รวม 3 เดือนเต็มมีกิจกรรมสำคัญเนื่องในเทศกาลเข้าพรรษา คือ การถวายผ้าจ่านำพรรษาหรือผ้าอาบน้ำฝน การถวายเทียนพรรษา และการบวชเป็นพระภิกษุและจำพรรษาครบทั้งพรรษา

(3) เทศกาลสารท ถือเอาวันสิ้นเดือน 10 หรือวันแรม 15 ค่ำ เดือน 10เป็นวันเทศกาลสารทมีกิจกรรมสำคัญเนื่องในเทศกาลสารท คือ ชาวบ้านจะนำกระยาสารพร้อมกล้วยไข่และอาหารอื่น ๆ มาถวายพระ โดยจะทำพิธีตักบาตร เฉพาะกระยาสารตักบาตรเสร็จแล้วก็กรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ถือกันว่าถ้าไม่ได้ทำบุญตักบาตรกระยาสารท ผิบูย่าตายายที่ตายไปแล้วจะได้รับความเดือดร้อนอด ๆ อายาก ๆ เท่ากับลูกหลานที่อยู่ข้างหลังขาดความกตัญญู เทศกาลสารทในภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีการเรียกชื่อและจัดทำกิจกรรมแตกต่างกันออกไปในรายละเอียดแต่มีจุดร่วมเหมือนกัน คือ เป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับและผู้ที่ยายไปแล้ว

(4) เทศกาลออกพรรษา วันออกพรรษตามเกณฑ์ของพระคือวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ซึ่งเป็นวันครบรอบ 3 เดือนที่จำพรรษา วันรุ่งขึ้นพระสงฆ์สามารถจาริกไปเผยแผ่พระธรรมยังที่อื่น ๆ ได้ตามต้องการ มีกิจกรรมสำคัญเนื่องในเทศกาลออกพรรษา คือ ประเพณีตักบาตรเทโวในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 และประเพณีทอดกฐินเริ่มตั้งแต่วันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 จนถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12

ส่วนเทศกาลงานบุญซึ่งเป็นงานส่วนรวมที่ชาวบาทลีฮินดูทั้งเกาะบาทลีจะต้องเข้าร่วมโดยพร้อมเพรียงกัน มีอยู่ 3 เทศกาล คือ (1) เทศกาลโอดาลัย หรือพิธีเฉลิมฉลองครบรอบการอุทิศวัดแด่พระศาสนา ซึ่งจะจัดให้มีขึ้นทุก ๆ 12 เดือน โดยอาจเป็นพิธีสั้น ๆ เพียง 1 คืน หรือต่อเนื่อง 3 วัน หรือนานถึง 11 วัน หรือมากกว่านั้นสำหรับเทศกาลยิ่งใหญ่ของวัดสำคัญ ๆ (2) เทศกาลกาลู้งัน ซึ่งฉลองกันทั่วทั้งเกาะ ทุก ๆ 210 วัน ในวัน กาลู้งันดวงวิญญาณบรรพชนผู้สูงส่งจะเดินทางจากสรวงสวรรค์มาสู่วัดประจำตระกูล เพื่อให้ลูกหลาน ได้กราบไหว้จัดหาอาหารให้ รวมทั้งให้ความสำราญ โดยจัดงานรื่นเริงเป็นเวลา 5 วัน (3) เทศกาลปีใหม่หรือเทศกาลเนปี เป็นสัญญาณบอกการมาเยือนของฤดูใบไม้ผลิซึ่งเป็นวาระสิ้นสุดฤดูฝนในแง่ของศาสนาถือว่าเทพแห่งขุมขนรนามว่า “ยามา” ได้ชำระความชั่วร้ายบนเกาะ ทำให้เกาะบาทลีบริสุทธิ์ จึงมีการเฉลิมฉลองกันด้วยความสนุกสนาน มีการสร้างศาล ตระเตรียมอาหารเพื่อถวายและเพื่อกินกันในครัวเรือนชาวบาทลีเชื่อว่าเทพเจ้าเสด็จลงมาบริโภคของถวายที่เป็นอาหาร ส่วนที่เหลือจะเหลือแต่ของไม่ดีให้เป็นอาหารคนจรและสุนัขข้างถนนต่อไป

กิจกรรมทางศาสนาของชาวไทยพุทธและชาวบาทลีฮินดูซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการทำบุญและการรื่นเริงที่วัดในท้องถิ่นที่ตนเองเคารพนับถือเหมือน ๆ กันมีดังนี้

(1) กิจกรรมทำบุญและสนุกสนานรื่นเริงที่เนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ คือ เทศกาลสงกรานต์ของชาวไทยพุทธและเทศกาลเนปีของชาวบาทลีฮินดู

(2) กิจกรรมทำบุญและสนุกสนานรื่นเริงเพื่อแสดงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษผู้ล่วงลับในเทศกาลสงกรานต์และเทศกาลสารทของชาวไทยพุทธและเทศกาลกาลู้งันของชาวบาทลีฮินดู

4.2 การแต่งกายในเทศกาลงานบุญของชาวไทยพุทธและชาวบาทลีฮินดู

การแต่งกายในเทศกาลงานบุญของชาวไทยพุทธและชาวบาทลีฮินดูมีความเหมือนและความแตกต่างดังนี้

4.2.1 การแต่งกายของผู้ชาย

(1) ผู้ชายชาวไทยพุทธไม่นิยมสวมเครื่องประดับศีรษะ ในขณะที่ผู้ชายชาวบาทลีฮินดูโพกผ้าโพกศีรษะหรือคาดผ้าแถบรอบศีรษะ

(2) ผู้ชายชาวไทยพุทธนิยมสวมเสื้อคอกลมและกางเกงขาก๊วยหรือนุ่งโจงกระเบน ในขณะที่ชาวบาทลีฮินดูสวมเสื้อคอปกและนุ่งโสร่ง และ

(3) รูปแบบการแต่งกายของผู้ชายชาวไทยพุทธที่เหมือนกันกับ “การนุ่งโสร่ง” ของผู้ชายชาวบาทลีฮินดู คือ การนุ่งผ้าของ ผู้ชายชาวไทยพุทธในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและการนุ่งโสร่งของผู้ชายชาวไทยพุทธเชื้อสายมอญในภาคกลางตั้งที่นำมาแสดงเปรียบเทียบไว้ในภาพที่ 4.1

การนุ่งผ้าของผู้ชายชาวไทยพุทธในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การนุ่งโสร่งของผู้ชายชาวบาห์ลีฮินดู

ภาพที่ 4.1 เปรียบเทียบการนุ่งของผู้ชายชาวไทยพุทธกับการนุ่งโสร่งของผู้ชายชาวบาห์ลีฮินดู
ที่มา : ภาพที่ 3.2 และภาพที่ 3.8

4.2.2 การแต่งกายของผู้หญิง

- (1) ผู้หญิงชาวไทยพุทธส่วนใหญ่นุ่งผ้าถุงเหมือนกับผู้หญิงชาวบาหลีสินดู และ
- (2) ผู้หญิงชาวไทยพุทธส่วนใหญ่สวมเสื้อคอกลมติดคอเป็นเสื้อตัวนอกเพียงชั้นเดียว อาจจะมีการห่มสไบเฉียงหรือมีผ้าคล้องคอบ้างในบางโอกาส ขณะที่ผู้หญิงชาวบาหลีสินดูสวมเสื้อคอลึกเป็นเสื้อตัวใน แล้วสวมทับด้วยเสื้อแขนยาวอีกทีหนึ่ง

ผู้หญิงชาวไทยพุทธ

ผู้หญิงชาวบาหลีสินดู

ภาพที่ 4.2 เปรียบเทียบการนุ่งผ้าถุงของผู้หญิงชาวไทยพุทธและผู้หญิงชาวบาหลีสินดู
ที่มา : ภาพที่ 3.5 และภาพที่ 3.9